

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regula XVIII. Non firmatur tractu temporis, quod de iure ab initio non
subsistit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

geat, & sibi velit obedientiam præstari, pro securitate postula mandatum in scripto, & recepto mandato obedi, sed copiam ad Regem transmittit. Ita Carameuel suadet, eamque apud Hispanos præxi observari testatur. Verùm, quid lucri inde acquirat subditus, non video, nisi actionem pro tuendo jure suo apud Regem instituat, & profequatur. Pro victoria breve gaudium,

& vices gerentis immortale odium auferet, & sine metu nunquam erit: Ac proinde consultius fortè est, facta protestatione de non contempto imperio, abstinere, & ad supremum Iudicem provocare. Sic enim in possessione libertatis manebit, & occasionem suo tempore allegandi præstitam obedientiam subtrahat.

REGVLA XVIII.

Non firmatur tractu temporis, quod de iure ab initio non subsistit.

I. Consonat cum Reg. I.C. 29. Quod initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere: & 211 Qua ab initio iniuriam fuit institutio temporis tractu convalescere non potest. Subaudi, nisi aliud quid accedat, ut per *Vvadingum* declaratur. d. 1. d. 5. §. 1. Exempla copiose suppeditat *Dynus*. Nam 1. si duo impuberes contraxerunt matrimonium per verba de præsentis irritum est, nec postea cum superarunt annos pubertatis valere potest. c. 1. de despons. impub. in 6. 2. Si impetrasti beneficium curatum eo tempore, quo carebas legitima ætate, hac postmodum adeptam non confirmatur, quæ nulla fuit initio beneficii collatio. c. si eo temp. de reserv. in 6. 3. sententia iniuste lata, adeoque nulla ex supervenienti tempore nullam vim acquirit, sed semper in iusta manet. l. si expressim. tit. de appellat. Quamobrem, ut de valore actus iudicare possimus, initium illius perveritandum est, quo vitioso nullitas

actum irritat in præsentis, & in futuro non patitur convalescere: idque non tantum in ultimis voluntatibus, in contractibus, & iudiciis, sed etiam electionibus, usucapionibus, & possessionibus. Unde patet, quàm ampla hujus Regulæ materia sit, Sed adhuc.

II. Ampliatur 1. ut vera maneat, quamvis causa non subsistat, seu nullitatis sublata fuerit, ut patet exemplis *Dyni n. præc.* allatis. Neque enim quia ætas crevit eo usque, ut aliàs ad matrimonii contractum sufficere queat, matrimonium impuberum firmat. Deficit igitur hic *Maxima* illa cessante causa cessat effectus, quemadmodum in aliis similibus, qui in negatione, & privatione consistunt, fieri cernimus. *V. Tiraquell. in prædi. regulam.*

Amplia 2. quamvis ad nullitatem actus negligentia interveniat. *verb. gr.* Mala fide cepisti contra me præscribere agrum: non reclamavi primo

K 2 quoque

quoque tempore, nec actionem institui: inde præscriptio tua non roboratur, quia ab initio nulla erat, Idem in sententiâ injustâ contingit, quæ non potest vires sumere ex negligentia condemnari, qui non continud appellat. Idem de testamento dicitur, si ab initio nullum fuit. §. 1. *Inst. de exheredatione liberorum.*

Amplia 3. ut actus non subsistens ab initio præter nullitatem substantiæ suæ etiam nomen amittat aliàs ei debitum. Nam institutio vitiosa non debet vocari institutio, instrumentum falsum; falsum testamentum, & similia, cum veris non participant eandem denominationem. l. 4. §. *Condemnatum. tit. de re iudic. l. ult. C. de sent. ex breviculo recitandis. Tiraquell. ad l. Boves. tit. de verb. signif.*

III. Obj. 1. Collatio, vel institutio facta sine consensu patroni Ecclesiæ, ad quem præsentatio spectat, initio nulla est. *c. Decernimus 16. q. 7.* eadem tamen confirmatur, si elapsum sit tempus præsentandi, ut *Felinus* declarat in *c. cum Bertoldus. de sen. & re iudicata.*

R. Quod post lapsum temporis præsentationi constitutum nulla primitus collatio, seu institutio confirmetur, non officit temporis tractus, sed negligentia patroni, ob quam jure suo privatur, rataque habetur institutio, necum damno animarum Ecclesiastica officia diutius intermittantur. Quod instante patrono irritabile, & irritum erat, superveniens patroni negligentia irrevocabiliter confirmat, teste *Felino* in *c. cum Bertoldus. n. 14. de sen. & re*

iud. V. quæ diximus in Part. 1. Summa tit. 6. §. 1. de iure patron.

Objic. 2. Contractus minorum absque curatoris auctoritate nulli sunt, l. *si curatorum. C. de integr. restit.* Si tamen quinque annis continuis post emancipationem quisquam eorum tacerit, non contradicendo, non aliter, atque si initio validi fuissent, subsistunt. R. Contractus minorum etiam sine auctoritate curatorum initi jure naturali non sunt omninò irriti, quemadmodum dix. in *Summa Paris. 2. §. 2. d. 1.* Nihil igitur mirum, si vim suam subsequenti tempore retinent. At jure Civili, inquis, non censentur unquam validi. Verum est, propterea addo, præsumi consensum illius implicitum saltem, qui toto quinquennio taceat: que ita confirmatur contractus non lapsu temporis præcisè, sed consensu contrahentium. *V. Vivianum hic.* Idem dici potest de professione invalidè factâ, quam annis quinque proximis non retractat professus, ut latius explicat *Caramuel in Theol. fundam. num. 550. pag. 247.*

Obj. 3. Electio malè facta procul dubio nulla est, impedit tamen secundam tractu temporis subsequentem. *Gloss. in c. auditis de elect.* ergò quamvis aliquid initio non subsistat, firmari tractu temporis potest: quod utrumque est effectus realis, impedire, & confirmare.

R. Electio absque præscripto legum facta non impedit positivè secundam mediante tractu temporis, sed in prænam malè eligentium à jure reprobat: quod si recipere illam, & appro-

bare vellet, jam non irrita, sed valida
 esset. Subinde enim ex certis causis a-
 ctus ab initio nullus in gratiam alicu-
 jus acceptatur ut validus, modò nihil
 appareat, quod illum evertere queat.
 Sic iudicium cum falso procuratore
 peractum nullius momenti est. *l. licet.*

C. de procurator. domino tamen per-
 mittitur illud ratum habere, & confir-
 mare, quasi interim suspensa maneat ef-
 ficacia sententiæ, donec eam vel rejiciat,
 vel recipiat is, cujus interest *V. Gail. l. 1.*
observ. 47. n. 3. Damasum in Reg. 84. Eye-
rard Bronchorst. centur. 4. assert. 100.

REGVLA XIX.

*Non est sine culpa, qui rei, quæ ad eum non pertinet,
 se immiscet.*

1. Colligitur ex *c. tua. de homici-*
dio, & consonat illi *l. C. in*
tit. 36. Culpa est immiscere se rei ad se
 non pertinenti. Illos notari *Caramuel*
in Theol. fundam. n. 763. existimat, qui
 officio, cui scientiæ aut potentiæ defe-
 ctu satisfacere non possunt, se inge-
 runt. *l. Idem iuris 8. §. mulionem cum l. seq.*
in. ad l. Aquil. l. illicitas. 6. §. sicuti. tit. de
off. pras. Exempla deesse non possunt
 hoc ævo corruptissimo, ubi optat
 ephippia bos piger, optat orare cabal-
 lus: & nemo, quam sibi sortem aut
 fors, aut natura dedit, illa contentus
 vivit. Clericus arma gerit, prætoria
 miles oberrat. In foro Monachus, in
 claustris causidicus auditur: præesse
 subjecti ambiunt, non audit curus ha-
 benas. Sed his tantisper sepositis, quæ
Dynus collegit, exempla, videamus.
 Primò, qui juris notitiam falsò jactans
 in iudicem electus est, ideoque malè
 iudicat, culpæ reus est, & tenetur ac-
 tione in factum. *l. Si iudex. tit. de variis*
cognit. quia rei ad se non pertinenti
 immiscuit se per jactantiam. 2. Qui

medicinæ ignarus curationem sibi su-
 mit, & per imperitiam curandos læ-
 dit, absque culpa non est. *Inst. de lege*
Aquil. §. Præterea. ubi ita dicitur.
 Imperitia quoque culpæ annumeratur,
 veluti si medicus ideo servum tuum
 occiderit, quod malè eum secuit, aut
 perperam medicinam dedit. *Decius in*
Reg. Imperitia 174.

Addunt Theologi, ad restitutionem
 omnium damnorum teneri. *V. Regim.*
l. 10. de obligatione restituendi n. 98. & seq.
Less. c. 7. d. 6. & 7. 3. Idem de quolibet
 artifice dicendum, ut nemo immunis
 à culpa censeatur, quando per imperi-
 tiam sibi probè cognitam aggreditur
 aliquid, quod perficere non potest.
 Excipe primò eos, qui non obstante re-
 clamazione sua jubentur agere. Excip-
 pe secundò mensorem, qui, *reste Dyno,*
 de dolo tantum tenetur, si imperitè
 egerit. Sibi enim imputare debet, qui
 cum adhibuit, nisi fuerit in læsa culpa
 quæ dolo assimilatur. *l. Quod nerva. tit.*
depositi. Less. cit. d. 7. n. 32. 4. idem de
 eo, qui invadit possessionem vacan-
 tem: